

Redescobrir Josep Aragay

Quina llàstima que enguany no es compleixin cinquanta o cent anys del naixement o la mort de l'artista Josep Aragay (1889-1973). Si més no, serviria per manar la premsa a la imminent –amb aquest concepte tan deixatat de la imminència que tenen les administracions– restauració dels seus frescos del baptisteri de l'església parroquial de Breda. Més imminent sí que sembla la restauració de la seva intervenció ceràmica a la font gòtica del transiat Portal de l'Àngel, fet que a Barcelona propiciarà una exposició amb materials provinents sobretot del Museu Aragay de Breda.

Em fa l'efecte que, en la constant revisió historiogràfica del nostre passat, el moviment noucentista està passant un període de purgatori. Són uns temps, els nostres, de descoberta de les heterodòxies, i ara toca emmirallar-nos en els arraconats o els alternatius a les estètiques històricament oficials, com ho fou en el seu moment la del noucentisme català. I precisament Josep Aragay va ser un dels primers a crear els arquetipus d'aquella nova plàstica, d'un regust neopopular i italianitzant, sobretot en la seva ceràmica, en què es passegen noies amb càntrics i vailets amb estels i orenetes pels cels rentats, dins un paisatge mediterrani fet d'oliveres, pins, atzavares i el mar sempre a prop, humanitzat amb alguna vela llatina. Però en el cas d'Aragay plou sobre mullat, pel que fa a la valoració de la seva trajectòria: ja a mitjan anys vint va començar a ser un personatge discutit, i la seva obra provocà controvèrsies i àcides crítiques; això i altres vicissituds professionals van allunyar-lo de la cresta de l'onada. Durant la resta de la seva vida va viure a Breda en un autoexili interior, treballant encara la ceràmica i la pintura, apuntant una vegada i altra per repetir les dianes de la seva joventut.

Amb tot, diguin el que diguin, hi continuo tenint una debilitat, per Aragay i el seu món de blauet, ideal i fugisser. Per això celebraré la «imminent» restauració dels frescos que va pintar a Breda el 1925, malmesos durant la guerra incivil i recoberts el 1965 amb unes altres pintures damunt tàblex, molt menys interessants, del mateix autor. Un cop redescoberts, un cop restaurats, com que els nostres interessos són mòbils i oscil·lants com el vaivé de les onades, tant de bo es consideri que ha arribat el moment adequat per detenir-hi la mirada i rehabilitar Josep Aragay.

Josep Pujol i Coll

hagués coincidit amb la commemoració dels cent cinquanta anys del naixement d'Antoni Gaudí, un colós davant del qual l'aniversari del capellà de Folgueroles, que no proporciona ni de bon tros rendes tan considerables com les de l'arquitecte, quedaria relegat a un discretíssim segon terme, en què el poeta seria presentat com l'homenatjat d'una mena d'aplec jocfloralesc. «Pobre mossèn Cinto!», exclamava Segarra. I l'ús –voluntari, provocador– del diminutiu, la familiaritat en el tracte que revela, la falta de miraments amb què qualsevol s'hi adreça, produeix un efecte estrany en contacte amb el solemne apel·latiu de Verdaguer com a «poeta nacional de Catalunya», perquè un s'imagina en possessió d'aquest títol magnífic no pas un escriptor imprescindible en el procés de maduresa d'una llengua i el seu enaltiment, sinó un

Josep Berga i Boix, l'artista enfront de l'avi

El Museu Comarcal de la Garrotxa va presentar, del 6 de desembre del 2001 al 17 de febrer d'enguany, una exposició antològica de Josep Berga i Boix, pintor, escriptor i pedagog considerat un dels fundadors de l'Escola d'Olot.

No fa gaire, Joan de Segarra lamentava l'infortuni de Jacint Verdaguer pel fet que l'any del centenari de la seva mort, que hauria hagut de celebrar-se amb honors comparables als que a França es retribueixen a Victor Hugo,

La vall d'Olot,
de Josep Berga i Boix,
1901.

